

FOAIA DIECESANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului: Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane " " " " pe 1/2 an 5 " " România și străinătate pe an 14 franci " " " " pe 1/2 an 7 "	Prețul inserțiunilor: Pentru publicațiuni oficiale, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 6 cor, până la 200 de cuvinte 8 cor. de aci în sus 10 coroane	Correspondințele se adresează redacțiunii „FOAIA DIECESANĂ” iară banii de prenumerațiune și inserțiunile la ADMINISTRAȚIA Librăriei și Tipografiei diec. în Caransebeș
---	---	--

Caransebeș, la 6 Decembrie, 1901.

Ziua de 6 Decembrie — zi de mare sărbătoare.

Lumea creștină a consacrat această zi marelui arhieru dela Mira Lichiei, făcătorului de minuni, celui-ce „prin smerenie a ajuns la cele înalte și prin sărăcie la cele bogate“.

Trăia pe timpul tiranilor Dioclețian și Maximian acest arhieru apărătoriu zelos și înfocat al învățăturilor lui Cristos, și prin viața sa ascetică esemplară a moralizat mulțimea de oameni din timpul acela, iar prin cuvântările sale pline de puterea convingerii, prin cari n'a cruțat nici chiar pe domnitorii tirani de pe atunci, a câștigat pe mulți păgâni pentru creștinism, dar totodată și-a atras și-o odiu și temniță din partea celor aspru muștrați de el.

Erau timpuri grele, când domnea încă spiritul păgânismului, iar creștinismul persecutat fără de milă din partea atotpotenților păgâni.

Cu venirea pe tron a lui Constantin cel Mare resare tot-odată și steaua salvatoare a creștinismului.

Biserica creștină este eliberată de sub jugul tiran, preoții primesc privilegiu mari, iar cei întemnițați sunt eliberați.

Astfel și pentru arhierul dela Mira sună oara eliberării și vaza lui din nou începe să crească, de pe buzele lui iarăș începe să resune cuvântul puternic și creștinii se bucură de el cel-ce și viața și-o espune pentru învățăturile lui Cristos.

Ca arhieru Nicolae dela Mira în a. 325 ia parte la primul sinod ecumenic dela Nicea, unde împreună cu alți 317 sânti părinți apără adevărurile creștine față de eresurile ivite pe timpul acela.

Ceea-ce lumea creștină dreptmăritoare sărbăză în 6 Decembrie în general, aceea sărbăză

bează diecesa noastră și din deosebit punct de vedere.

Cap al diecsei noastre de mai bine de un deceniu încoaci este P. S. Sa preabunul nostru Episcop Nicolae Popea.

Martor al vremurilor mari și furtunoase, P. S. Sa este încă unul din vechii gardiști ai marelui și incomparabilului Șaguna, genialul alcătuitoriu al constituției noastre bisericesci.

Șaguna întru îndeplinirea mareșului său ideal, ce l-a preocupat, a avut lipsă de puteri alese și demne de încrederea sa, pe cari el după puterea sa genială de judecată, le-a și ales. Scrupulos cum era, Șaguna nu a putut să și angajeze de persoană de încredere pe ori și cine. Cel mai demn, cel mai vrednic de încrederea sa i-s'a părut marelui Arhieru Andreiu, tinerul Nicolae Popea, actualul nostru Prea Sântit Episcop.

Vigoros și voinic, plin de putere fizică și spirituală, Nicolae Popea în curând a dat dovezi, că merită încrederea marelui Șaguna, și în scurt timp el devine „învățacelul, pe care îl iubă Domnul“.

Întreaga lume română scie astăzi prea bine cine a fost Șaguna, căci el e cunoscut până și în colibele sărăcicioase, și e destul astăzi să se amintească numai de numele Șaguna și în sufletele pioase cuprinde toată românimea și în deosebi pe românii dreptmăritori. Cu cât mai fericit să poate simți acela, carele ca Prea Sântitul nostru poate cu drept cuvânt afirma, că a fost cel mai încrezut al lui soț în munca cea mare săvârșită, mâna dreaptă a marelui Arhieru!

Azi secretariul marelui Șaguna, colaboratoriu și încrezutul lui, este capul diecsei noastre a Caransebeșului; este păstoriul nostru cel adevărat, este bunul nostru arhieru și povățitoriu nostru cel drept.

Și dacă Prea Sântia Sa se poate cu drept cuvânt simți fericit, nu mai puțin ne simțim noi fericiți, pentru că prea bunul Dumnezeu a redicat pe tronul Episcopiei noastre pe cel mai vrednic și meritos bărbat, bărbatul înfrumusețat cu rare virtuți, pe vrednicul luptătoriu pentru înaintarea noastră națională și bisericească, pe învățacelul marelui Arhiepiscop și adevărat părinte al nostru Andreiu Șaguna.

Și cum să nu ne bucurăm, cum să nu srbăm astăzi cu înalta dragoste pentru Prea Sântitul nostru Episcop când vedem, că precum în trecut, în cercul său de activitate în Sibiu, așa și în decursul celor 12 ani, de când avem fericirea să-l vedem pe tronul Episcopiei noastre, nici pe un moment n'a dat semn de șovăire în activitatea laborioasă pentru binele diecesei. Și nici nu poate fi altcum, pentru că Prea Sântia Sa este pătruns de înalta sa chemare și poziție. Precum opurile sale dau dovadă de o înflăcărată dragoste față de biserica noastră ortodoxă, și ne dau pildă cum avem să ne iubim biserica și neamul, din carele facem parte, tot așa și activitatea sa publică revarsă aceeași înflăcărată dragoste față de biserica noastră ortodoxă și ne servește drept exemplu de imitat.

Avem în centrul diecesei noastre monumente, cari vorbesc elocuent despre îngrijirea părintească, despre iubirea ardentă manifestată față de diecesă și față de instituțiile noastre culturale. Activitatea fără reclan și nolanmuitoare a Prea Sântiei Sale a adus roade binecuvântate pentru diecesă. Îl vedem viguros pe Prea Sântia Sa, și ne bucurăm din inimă de acest dar al lui Dumnezeu, căci diecesa noastră are lipsă de progres liniștit, are lipsă de conducerea probată a Prea Sântiei Sale, are lipsă de păstoriul bun, carele își pune sufletul său pentru turma sa. Sarcina e grea, dară umerii sunt probați, dedați cu greutatea. Anii sunt frumoși, dară inima este încă juvenilă și dragostea toate le învinge. Neplăcerile sunt multe, dară Prea Sântia Sa nu înzadar este învățacelul marelui Arhiepiscop Andreiu Șaguna. Prea Sântia Sa ni-a arătat multe din pedecile și neplăcerile, ce le-a avut fericitul mare Arhiepiscop, dară totdeodată ni-a arătat, că iubirea fericitului Șaguna a fost și mai mare; iară timpul ni-a demonstrat, că astăzi toți sunt siliți să se închine memoriei lui Șaguna, căci ne înduleim de roadele ostenelelor lui.

Inima și dragostea Prea Sântiei Sale precum a învins în trecut așa va învinge și în viitoriu toate oventualele neplăceri, și astfel activitatea Prea Sântiei Sale va fi numai binecuvântare pentru diecesă.

De aceea și rugăm pe Atotputernicul Dumnezeu, ca pe Prea Sântitul nostru Episcop Nicolae să-l țină întrii mulți ani spre decorul

tronului nostru episcopesc în pace și sănătate, drept îndreptând cuvântul adevărului!

* * *

Serbatoarea sântului Ierarh Nicolae a dat o ocaziune bine venită și plăcută tuturor fililor sufletesci, amicilor și stimătorilor Prea Sântitului nostru Arhiepiscopiu, ca aceștia să dea espreziune sentimentelor lor de iubire, stimă și venerațiune față de distinsul nostru Episcop.

Mercuri seară Prea Sântia Sa a binevoit să primească tinerimea studioasă a Institutului teologic-pedagogic în sala mare a acestui institut, unde i s'au făcut prea frumoase ovațiuni.

Prea Sântia Sa a fost întâmpinat cu „Mulți ani, Stăpâne“, căruia a urmat „Imnul ocazional“, cântat de corul elevilor. După această cântare pășesco înaintea Prea Sântiei Sale clericul de curs. III Ioan Tătucu și ține următoarea cuvântare :

Prea Sântite Domnule Episcop!

Elevii institutului teologic și pedagogic cu bucurie așteaptă această zi însemnată sciind prea bine, că Arhiepiscopul lor, Prea Sântia Voastră, bine voiti a veni în mijlocul lor, dându-le ocaziune, ca să și aducă omagiile de supunere fiască, stimă perfectă și iubire nefățărută. Biserica noastră ne învață, că nu poate fi cineva membru al ei, care nu este cu episcopul, fiind biserica adevărată acolo unde e episcopul. Ținând cont de această învățatură a bisericii, ne simțim mângăiați, când putem nemijlocit primi binecuvântarea arhiepiscopului nostru. Astfel de sentimente se născ în noi cu atât mai virtos, că înaintea noastră stă un arhiepiscop, ale cărui însușiri personale îi dau un îndoit drept la reverința, cu carea îi suntem dători.

Prea sântite Domnule Episcop! Nu este credincios în metropolia noastră, care să nu cunoască activitatea Prea Sântiei Voastre de pe timpul reînființării metropoliei noastre. Nu este cărturarul român, care să nu cunoască scrierile Prea Sântiei Voastre, prin cari cu adevăr ne înfățșiți pe fericitul Arhiepiscop și Metropolit Andreiu ca pe soarele românismului și ortodoxismului de dincoaci de Carpați. Dar nu suntem noi, tineretul acestui institut, chemați, ca să vorbim și să apretiem acele fapte, aceea activitate. Chemați a le apritia au fost aceia, cari drept merit pentru ele Vau ales și pus cap al acestei pricinice și de Dzeu binecuvântate diecese, chemați au fost a le apritia, aceia, cari drept merit pentru ele Vau ales membru al Academiei române. Noi numai inspira ne putem de acele fapte. Pe noi în primul rând ne interesează ceea-ce a-ți făcut și faceți pentru noi, tineretul. A-ți făcut multe, și acum de curând a-ți dat o nouă dovadă de interesul, ce-l aveți față de noi. Abia au trecut doi ani dela redicarea internatului teologic și acum a-ți redicat un nou internat pentru adăpostirea colegilor nostri dela institutul pedagogic. Prin aceasta a-ți dat ocaziune și colegilor nostri dela pedagogie, ca cu atât mai ușor să se cultive în viață religioasă-morală, și și să se deprindă la ordine și disciplină. Aceste sunt fapte pe cari și noi cu mintea noastră tineră le putem apritia.

Primiți deci, Prea Sântite Domnule Episcop, pentru aceste și alte multe binefaceri călduroasele noastre mulțămiri pe lângă asigurarea, că nu numai acum în presara onomasticeii Prea Sântiei Voastre,

ci întotdeauna vom ruga pe Preabunul Dumnezeu, ca să Vă țină întru mulți fericiți ani!

La aceste cuvinte Prea Sântia Sa emoționat răspunde mulțumind pentru dragostea fiască ce i-se arată. „Fiți siguri — zice Prea Sântia Sa. — că și eu nutresc față de voi aceeași dragoste. Vă doresc tot binele în general, iar în special, ca Dzeu să Vă întărească puterile sufletesci, pentru-ca să petreceți în institutul nostru în putere și sănătate și să ajungeți ținta dorită intrând odată în serviciul bisericii și al școalei, ca preoți și învățători.

„E frumoasă și înaltă, dar totodată și grea chiemarea voastră. E frumoasă, dragilor, pentru-că ce poate fi mai frumos decât ca omul și anume cel chemat, să cultiveze, să lumineze și să conducă poporul nostru pe bazele învățăturilor bisericii noastre! Ca să corespundeți însă pe deplin chemării acesteia, faceți cu putință, ca pregătirile voastre să fie deosebite și serioase. Pregătirile acestea le aflați în institutul nostru teologic și pedagogic, căci doară pentru aceea ați și venit aicea.

„Căutați deci iubitorilor, și cercetați cu sîrguință prelegerile, purtați-vă cu reverința și respectul cuvenit față de profesori, cari vă sunt ca nisce părinți. Cercetați biserica, pentru-ca să vă deprindeți în cântările și orânduile ei, căci știți, că acestea se cer dela preoții și învățătorii noștri. Iar ajunși odată în viață, cultivați simțul religios-moral în popor. — Fiți frați unii cu alții, nu faceți deosebire între teologi și pedagogi, ci cultivați încă de pe acuma sentimentele de frățietate, ca apoi pășind odată în praca vieții, să lucrați mână în mână împreună spre împlinirea frumoasei misiuni, ce aveți să desvoltați. Atunci vom fi veseli cu toții de roadele activității voastre salutare împreună cu profesorii și părinții vostri.

„În credința, că aceste povești și sfaturi ale mele vor afla echou în piepturile voastre, vă împărtășesc binecuvântarea mea arhierescă!”

După aceste cuvinte arhieresci, însoțite de puternice aclamări, corul elevilor cântă imnosul „Cuvine-se cu adevărat“, apoi „Întru mulți ani, Stăpâne.“

Amintim la acest loc, că Prea Sântia Sa și de astă dată a binevoit a împărți ajutoriu, anume 100 de coroane, la 5 elevi de teologie și 5 de pedagogie, elevi, cari se disting prin purtarea lor bună și prin progres în studii.

Joi, după sânta liturgie, s'au prezentat la Prea Sântia Sa, ca să-i aduca omagiale felicitări: Membrii Consistoriului diecesan, Preoțimea parohială, Corpul profesorilor dela institutul diecesan

și șefii stabilimentelor diecesane. În numele tuturorora a felicitat Prea Cuvioșia Sa Domnul Arhimandrit *Filaret Musta*. S'au prezentat încă reprezentanții Comunității de avere, ai Magistratului, ai Corpului oficeresc și alți onorațiori, între cari marele proprietariu și consilier regesc d-l *H. Bösz*, parohul rom. cat. *Demele ș. a.* Prea Sântia Sa a primit și numeroase felicitări din afară. Amintim felicitările I. P. S. S. Metropolitului Primat *Iosif Gheorgian* din București, a I. P. S. S. Mitropolitului *Ioan Meșian*, din Sibiu, a P. S. S. Episcopului *Iosif Goldiș*, din Arad.

Isus Cristos

— Cu cuvintele s. Scripturi, textul de la Neamțu —

(Continuare)

64. Isus și muierea cananiancă

Și sculându-se de acolo, s'a dus în hotarele Tirului și ale Sidonului și vrea, să nu scie nimenea de el; și nu a putut să se tănuiască că auzind de el o muiere cananiancă, de neam din Fenicia Siriei, a căreia fică avca duh necurat, și eșind din hotarele acelea, striga către dînsul, zicînd: „Miluesce-mă Doamne, Fiul lui David, fica mea rên se îndrăcesce.“ Iar el nu i-a răspuns ei cuvînt. Și apropiindu-se ucenicii lui, îl ruga pe el, zicînd: „Slobozesce-o pe ea, că strigă în urma noastră.“ Iar el răspunzînd a zis: „Nu sunt trimis, fără numai către oile, ce le perdute ale casei lui Israel.“ Și a intrat în o casă. Iar ea venind s'a închinat lui și îl ruga pe el, ca să gonească dracul din fica ei zicînd: „Doamne, ajută-mi.“ Iar Isus a zis ei: „Lasă să se sature întâiu fiii, că nu este bine a lua pânea fiilor, și a o arunca cânilor.“ Iar ea răspunzînd a zis lui: „Adevărat e, Doamne, că și câinii mănîncă din sfărîmăturile, ce cad din masa Domnilor săi.“ Atunci răspunzînd Isus, a zis ei: „O, muiere! Mare este credința ta, fie ție precum voesci. Pentru acest cuvînt mergi, a eșit dracul din fica ta.“ Și mergînd la casa sa, a aflat pe dracul eșit, și pe fica zăcînd în pat. Și s'a tămăduit fica ei dintr'acel ceas.

65. Isus vindecă pe un surdomuut

Și iarăș eșind din hotarele Tirului și ale Sidonului, a venit la marea Galileei în mijlocul hotarelor Dacapoliei. Și au adus la dînsul, un orb grîind anevoie, și-l-au rugat pe dînsul ca să-și pună mîna pe el. Și luându-l pe el din mulțime deosebi, a pus degetele sale în urechile lui, și scuișînd s'a atins de limba lui. Și căutînd la ceria, a suspinat și a zis lui: „Eafă“, ce este deschide-te. Și îndat-ăș s'au daschis auzurile lui, și s'a deslegat legătura limbei lui, și grăia drept. Și a poruncit lor, ca să nu spună nimînui. Și pe cât el le porunca lor, ei mai mult vesteau; și mai mult se mirau, zicînd: „Toate le-a făcut bine, și pe surzi i-au făcut de aud, și pe muți de grăesc“.

66. Isus satură patru mii de oameni

Și trecînd de acolo Isus, a au venit lângă marea Galileei, și suindu-se în munte, a șezut acolo. Și a venit la dînsul popoare multe, avînd cu sine șchiopi, orbi, muți, ciungi și alți mulți, și i-au aruncat pe dîșii la picioarele lui Isus și i-a tămădit pe ei, cât se mira

popoarele văzând pe muți grăind, pe ciungi sănătoși, pe schiopi umblând și pe orbi văzând și măriau pe Dumnezeu lui Israel.

Și fiind popor foarte mult și neavând ce mânca, chemând Isus pe ucenicii săi, i-a zis lor: „Milă îmi este de popor, că iată trei zile sunt de când așteaptă lângă mine, și n'au ce mânca. Și de fi voui slobozi pe dinșii flămânzi la casele lor, vor slăbi pe cale, că unii dintrînșii au venit de departe“. Și a răspuns lui ucenicii: „De unde noaue în pustie atâtea pâni, cât să se sature atâta popor?“ Și a întrebat pe ei Isus: „Câte pâni aveți?“ Iar ei au zis: „Șapte și puținii peștiori.“ Și a poruncit poporului, să șadă pe pământ. Și luând cele șapte pâni și peștii, mulțămind a frînt și a dat ucenicilor lui; iar ucenicii poporului. Și au mîncat toți și s'au săturat și au luat rămășițele de sfărămături șapte coșnițe pline. Iar cei ce mîncase erau ca patru mii de bărbați afară de femei și de copii. Și, slobozind popoarele, a intrat în corabie și a trecut în hotarele Magdalului.

67. Fariseii și saducheii cer semne: Isus feresce pe învățăceii sei de aluatul acolora

Și apropiindu-se fariseii și saducheii au început a se întreba cu dînsul, cerînd dela dînsul semn din ceriu, ispitinud-l pe el. Iar el răspunzînd a zis lor: „Cînd se face sară, ziceți: senin va fi, și se roșese ceriul. Și dimineața ziceți: astăzi va fi furtună, că se roșese ceriul posomorit. Fățarnicilor, fața cerului sciți să o socotiți; iar semnele vremilor nu puteți?“ Și suspinînd cu duhul său, a zis: „Pentru ce neamul acesta viclean și prea-curvariu, semn cere? Amin zic voaue: neamului acestuia semn nu se va da lui, fără numai semnul lui. Iona prorocului.“ Și lăsîndu-l pe dinșii a intrat în corabie, și a trecut de cea parte.

Și ucenicii lui uitase să iea pîne, și mai mult de cât o pîne nu aveau cu dinșii în corabie. Și le-a poruncit lor, zicînd: „Căutați de vă păziți de aluatul fariseilor și al saduceilor și de aluatul lui Irod.“ Și eugeta unul cătră altul zicînd că: „Pîne n'avem.“ Iar Isus cunoscînd a zis lor: „Ce eugetați întru voi, puțin credincioșilor, că n'ati luat pîne? Încă nu înțelegeți, nici pricepeți? Încă împetrită aveți inima voastră? Ochii aveți și nu vedeți? Și urechi avînd nu auziți? Și nu vă aduceți amînte, cînd am frînt cele cinci pâni la cele cinci mii, câte coșuri pline de sfărămături ați luat?“ Zis-au lui: „Doauëspre-zece.“ „Și cînd pe cele șapte, la cele patru mii, câte coșnițe pline sfărămături ați luat?“ Iar ei au zis: „Șapte.“ Și le-a zis lor: „Dar cum încă nu înțelegeți, că nu pentru pîne am zis voaue să vă păziți de aluatul fariseilor și al saduceilor?“ Atunci au înțeles, că nu de aluatul pînei a zis lor să se păzască, ci de învățătura fariseilor și a saduceilor.

68 Isus vindecă un orb

Și a venit în Batsaida. Și i-au adus lui un orb, și i-au rugat pe el, ca să se atingă de dînsul. Și apucînd pe orbul de mână, l-au scos pe el afară din sat; și scuipînd pe ochii lui, și punîndu-și mînilor pe el l-a întrebat de vede ceva. Și rîdicîndu-și ochii, a zis: „Ved oamenii ca copacii umblînd.“ După aceasta iarăș și-a pus mînilor pe ochii lui, și l-a făcut de a văzut. Și s'a îndreptat și a văzut luminat pe toți. Și l-a trimis pe el la casă zicînd: „Nici în sat să intri, nici să spuni cui-va în sat.“

(Va urma)

Din Istoria Bănatului Severin

Colonisarea Germanilor și altor neamuri

(Continuare)

Accastă cotire evidentă a Românilor și mai cu seamă directivele, care administrațiunea teritorială trebuia să le aibă inaintea ochilor la plasarea coloniștilor, dovedesc fără comentar favorisarea străinilor.

Fie-care colonist a primit pentru acoperirea lipselor familiare o sesiune de 32 jugere de pământ. Mai mult, familiilor capabile de muncă s'a asignat și mai mult pământ spre estirpire. Chiar cetătenilor din Timișoara și industriașilor tuturor orașelor bănățene, fără considerațiune la profesiunea lor, s'a distribuit pământ spre scopuri agronomice, căci în Banat erau destule moșii pârlogite.

Pentru constatarea și asigurarea proprietății fie-cărei familii s'a dispus măsuraarea întregului Banat.

Afară de rectificarea punctelor strategice și a drumurilor s'a făcut pentru fie-care comună o cartă particulară, în care era indicat areaulul comunal și proprietatea familiilor singuratice. Constatîndu-se prin măsurări prisosință de pământ mai în toate comunele s'a dispus parcelarea și distribuirea pământului pentru o colonisare noaue.

Un povoiu de străini din Austria, Germania, chiar din Elveția, Franția și din Piemont veni în Banat. Listele de colonisare constatată, că:

în anul 1768	au venit	462	familii	cu	1888	persoane;
" "	1769	" "	815	" "	3124	" "
" "	1770	" "	3214	" "	10292	" "
" "	1771	" "	387	" "	1585	" "
		La olaltă	4878	" "	16889	" "

Pentru adăpostirea coloniștilor s'au întemeiat comunele: *Grabácz, Bogáros, Ecica mică, Mastort, Henfeld, Charleville, Soltour, Albrechtsflur, Marienfeld, Blumenthal, Segenthan, Greifenthal, Charlottenburg, Altringen, Neuhoft, Buchberg, Kreutzstetten, Wiesenhaid, Königshof, Szent-András, Ostern, Gottlob, Trübswetter* și pe ruinele vechiului *Comiath* satul *Lichtenwald*.

Deși păreții celor mai multe case erau de pământ bătut, de cărămidă nearsă, de lemn sau de gard spoit și acoperișele de trestie, totuș fiind-că zidirile aveau câte 2 odăi și cuină spațioasă, iar stradele principale 18—20 stînjani în lățime, satele coloniștilor se prezentau destul de respectabil.

Imigrarea a fost luat în anii din urmă dimensiuni atât de mari, încât sumele anuale (200.000 fl), votate spre scopuri de colonisare, nu erau de ajuns pentru acoperirea eroagațiunilor; d'aceoa, deja în anii 1770 și 1771, trebuia să se iee dispozițiunile necesare pentru-ca să se pună stavilă invasiunii străinilor. Publicîndu-se, că în viitoriu numai acolora e permis să vină la Banat, care din speșele proprii vor fi în stare să plătească speșele de călătorie și să-și procure „fundus instructus“ indispensabil, numărul imigranților se reduse la cifrele minimale. Așa d. e. au imigrat:

in anul 1772	numai 20 familii	cu 81 persoane ;
" " 1773	" 17	" " 65 "
" " 1774	" 14	" " 56 "
" " 1775	" 12	" " 45 "
" " 1776	" 4	" " 14 "

Suma totală, care s'a spesat din visteria statului pentru colonisările cleftuite între anii 1763--1773, trece peste 2 milioane de florini. Cu suma aceasta s'au acuirat 50.000 brațe muncitoare, care străformând stepele mlaștine și deșerturile în câmpii roditoare, făcură din Banat un grânariu european.

Icoana etnografică a Timișanei ni se presintă acum în colorile calaidoscopului. Pe lângă graiul Românului se auză voacea Sârbului, limba sonoră a Italianilor, cea diplomată a Francezilor și toate jargoanele Germanilor. La zidirea turnului babilonic abia vor fi resunat mai multe limbi, de cât acum în Banat.

Numărul locuitorilor districtelor camerale e după Grisellini următorul :

În districtul Becicherec	16.319	locuitori
" " Caransebeș	29.829	"
" " Ciacova	38.110	"
" " Cianad	29.733	"
" " Lipova	31.402	"
" " Logoj	34.034	"
" " Timișoara	46.868	"
" " Vêrșeț	75.108	"
" Cetatea Timișoara	6.718	"
" " Terisiopol	1.128	"
" " Kikinda	10.491	"
<u>La olaltă 317.928</u>		

După naționalitate :

Români	181.639
Sârbi	78.780
Bulgari	8.683
Țigani	5.272
Coboniști germâni, italieni, francezi	43.201
Jidovi	353
<u>La olaltă 317.928</u>	

Dacă adaugem la suma aceasta grănițerii districtelor Panciova, Palanca nouă, Media (cu clisura și Almăjul) și a celor 23 sate militarizate din districtul Caransebeș nu greșim, dacă ridicăm numărul locuitorilor Timișanei la cifra de 450.000, și dacă afirmăm, ca majoritatea absolută a format-o Românii.

Datele lui Grisellini sunt de valoare necontestabilă pentru referințele etnografice ale Banatului, pentru-că savantul italian le-au scos, după propria mărturisire, din actele comptabilității administrațiunei provinciale. Aceste cifre reghide dovedesc, că deși Românii Timișanei, pe timpul guvernării arbitrare a Turcilor au fost decimați și au fost ajuns întru toate pe povârnișul decădintei; deși prin machinațiunile unui guvern vitrig au fost alungați pe alocurea dela caminele străbune, ca să facă loc potopului coloniștilor germâni; ei totuș au format acum, ca și în epoca glorioasă a așanumitelor districte valahe, majoritatea absolută a locuitorilor din Banat.

Având în vedere tendința istoriografilor moderni, care pe baza numelor unor la localități la aparință maghiare, se nisuesc să constate în Banat preponderanța elementului maghiar, momentul acesta ni se împunc de sine. Ar fi o falsificare a adevărului istoric, ca pe aceea, care din veacuri formează majoritatea acestei provincie, să-i considerăm de venetici în această țară și să nu le dăm locul, ce li se cuvine.

(Va urma)

Varietăți

Hirotoniri. Prea Sântia Sa Domnul Episcop diecesan *Nicolae Popca*, a binevoit a hirotoni în presbiteri la 28, 29, 30 Noemvre și 1 și 2 Decemvre a. c. pe candidații de preoți *Teodor Șandru*, paroh în Doclin, *Iosif Unipan*, administrator parohial în Jupanesci cu filia Balosesci, *Ioan Coșariu*, paroh în Tolvadia, *Vasile Ionescu*, administrator parohial în Birna, și *Julian Bălăngean*, administrator în Măguri.

Alegerea din Vêrșeț. Dintr'un raport despre această alegere estragem următoarele: Duminecă în 25 Novembre a. c. comitetul protopresbiteral, ținut în Vêrșeț, a compus lista candidațoare, candidând pe toți recurenții și anume pe d-nii Dr. Petru Barbu, presbiter și profesor de teologie, Dr. Petru Ionescu, diacon și profesor de pedagogie și parohul David Terfaloga. Servitul divin împreunat cu chemarea Duhului sânt s'a ținut Luni dimineața în Rîtișor, pontificând P. O. D. Protopresbiter și Comisariu consistorial Andreiu Ghidiu, asistat de preotul local și de preotul Avram Coreca. Alegerea a avut loc în Vêrșeț. P. O. D. Andreiu Ghidiu a deschis ședința prin o cuvântare foarte frumoasă. Resultatul alegerii a fost: d-l Dr. Petru Barbu a obținut 8 voturi, d-l Dr. Petru Ionescu 45 și d-l David Terfaloga 7. — Ședința sinodului s'a încheiat prin o altă cuvântare a părintelui Comisariu consistorial, la carea a respuns deputatul Coriolan Brediecan.

Cas de moarte. Ni se scrie, că tinerul *Gregorin*, student în clasa a VI. gimnasială, fiul și ultima speranță a părintelui *Ilie Cocos* din Uluc, a reposat Joi în 12 Decemvre st. n. Actul înmormântării a avut loc Sâmbătă și au pontificat șapte preoți cu concursul a șese învățatori. La înmormântare au luat parte rudeniile, cunoscuții, între cari o deputație de trei colegi gimnasiști din Timisoara, și, mult popor. *Fie-i fărina ușoară și amintirea vecinică!*

Dela postă. Ni se trimite spre publicare următorul avis în privința pachetării practice a coletelor postale și a adresării corecte: Din incidentul sêrbătorilor crăciunului și anului nou ia traficul postal în țeara întrecă demensiuni estraordinare. Pentru servitul precis și apărarea intereselor publicului am luat dispoșițiile necesare. Succesul acestor dispoșiții e numai în acel cas asigurat, dacă și publicul ia în

considerare următoarele dispoziții: 1. Bani e mai practic a se trimite cu asemnate, se pot însă trimite și în epistole reglementare, este însă intezis a trimite bani sau juvaere cu alte obiecte împreună. 2. La pachetare sunt de a se folosi corle de nuele sau pânză, la obiecte de valoare mai mică se poate folosi și hârtie tare de pachetat. Nu se pot accepta pachete făcute în hârtie de gazete, de zahăr etc. Pachetele făcute în hârtie și pânze trebuie bine strinse și legate cu sfoară fără noduri, iar la locurile unde se leagă trebuie bine pecelluit și sigilat cu sigil tăiat. 3. Adresele trebuie să fie corecte și precise, indicând numele comunale, poziția și locuința adresatului, precum și comitatul și posta ultimă la localități mai mici. 4. Adresa e a se scrie pe pachet, iar dacă nu se poate, să se lipească pe pachet adresa pe întreaga suprafață. E de dorit, ca trimițătorul să-și scrie numele precum și adresa pe un duplicat așezat în pachet, ca pentru cazul că se perde adresa de pe pachet să găsească comisia a doana adresă în pachet și să poată încă la timp inmanua coletul. Este mai departe de dorit să însemne trimițătorul locuința sa și numele său pe partea de sus a adresei. 5. Conținutul pachetului trebuie să se însemne *precis și detaliat* atât pe pachet cât și pe mandat. În fine e rugat on. public, ca coletele, asemnatele etc. să le predee la postă întru cât se poate în orele de nainte de amcazi și anume cât se poate de timpuriu naintea expedării postei.

Spre scire. Suntem informați, ca vestitul bari tonist, d-l *Dimitrie Popoviciu*, însoțit de d-l și d-na *George Dima*, va concerta în Caransebeș la 16 Ianuarie st. n. 1902.

Bibliografie

Primim la Redacțiune „*Drepturile și datorile învățătorilor (învățătoarelor) români*“, un manuduct foarte folositoriu pentru toți învățătorii și învățătoarele române dela școlile populare elementare, superioare și civile mai departe, precum indică însuși autorul, pentru elevii și elevele dela preparandii, senate școlare, proci, direcțiuni școlare, autorități bis., inspectorate confesionale diecesane și artistii comunale, compusă pe basu legilor, regulamentelor, ordinațiunilor, instrucțiunilor, și decisiunilor principiare, de dl Dr. Mihaiu Szabó, inspector regese al comitatului Torontal și tradusă de Eugen Zaszlo, profesor. Autorul a adunat în această carte tot ceea ce se referese la oficiul și persoana învățătorului ca atare, arată pe larg toate drepturile și favorurile împreunate cu acest oficiu, dar totodată și datorințele lui. Materialul este cu multă conștiențiositate adunat și aranjat, având fie-care capitol la fine per extensum legile și ordinațiunile referitoare la cuprinsul acelor capitole. Cartea este compusă, după-cum se exprimă însuși autorul „în speranța, că toți accia, cari au lipsă de un astfel de călăuz și în special *colegii mei — învățătorii români,*

a căror ajutoare am intenționat-o prin lucrarea de față prețuind greutatea unei întreprinderi de natura aceasta, prin comandele și recomandarea opului vor binevoi a aprecia munca mea obositoare“. În convingerea, că cartea aceasta într-adevăr își va aduce roadele inționate de autor, o recomandăm și noi cu toată căldura tuturor învățătorilor noștri și în general oamenilor de școală. Opul este foarte voluminos (308 pagini), format 8° mare și *costă 5 cor. 20 fil.* Se poate procura dela autorul Dr. Mihaiu Szabó, inspector regese de școle în Becicherecul-mare (Nagy-Beeskerek).

*

„*Enciclopedia română*“, publicată din însărcinarea și sub auspiciile „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român“, de *Dr. C. Diaconovich*, prim-secretarului Asociațiunii. Fasc. XXIV (*Mirabeau—Negativ*). În fruntea acestui fascicol cetim următorul „Avis“: „Din cauza, că în timpul lunilor de vară Domnii autori ai „Enciclopediei Române“ în mare parte au absentat dela domiciliul lor și astfel au fost împiedecați a ne trimite articolele, ce li-s-au cerut, — am fost nevoiți să sistăm pe cât-va timp lucrările tipografice. Acestei împrejurări este a se atribui aparițiunea întârziată a acestui fascicol. Reintrând acum lucrările Redacțiunii în cursul lor normal, vom năsu să reparăm întârziarea de astăvară prin editarea fasciculelor la intervale cât mai scurte, spre a putea termina astfel lucrarea noastră în decursul anului 1902. *Direcțiunea Enciclopediei române*“. Fascicul diu urmă al acestei mari publicațiuni cuprinde circa 1000 articole din lit. M (*Mirabeau — Myxosporidii*) și o parte însemnată din lit. N (*N—Negativ*), între cari numeroase articole de interes special romănesc. Amintim între altele art. biografice: *Mircea*, *Mireă*, *Mirișescu*, *Mironescu*, *Mirzea*, *Misail*, *Missia*, *Mitrofan*, *Mitrofanovici*, *Moccan*, *Mocsanyi*, *Moga*, *Moisil*, *Mosei-Vodă*, *Moldovan*, *Morariu*, *Moroian*, *Moruzi*, *Moțoc*, *Movilă*, *Moxa*, *Mrazec*, *Muntean*, *Mureșian*, *Murgescu*, *Murgu*, *Murnu*, *Mușat*, *Musta*, *Mustața*, *Mustea*, *Nădejde*, *Magy*, *Namu*, *Napradi*, *Naum*, *Nedeicu*, etc. apoi dintre alte articole istorice: *Moldova și Muntenia* (lucrate de prof. *Dr. D. Onciul* și *I. S. Floru*), *Mommsen* *Munie* (de *Tcochari Antonescu*), *Cetatea Neamțului* (de *I. C. de Pușcarin*), etc. În materie de științe naturale găsim numeroasele art. de botanică (din peana *Dlor Panțu* și *Radian*, *Procopian*, etc.), de mineralogia (de drof. *Mrazec* și *Murgoci*), de chimie (de *S. M. Minozici*). Din restul articolelor mai mari amintim încă; *Mitologia* (*Dr. A. M. Marienescu*), *Mortalitate*, *Natalitate* (*Dr. I. Felix*). *Simțul muscular* (*N. Vaschide*), *Marea neagră* (col. *Iannescu*), *Navigațiunea* (loc.-cul, *Bălescu*), *Moara A. N. Popovici*, etc. Fasciculul este înzestrat și cu câte-va ilustrațiuni, între cari: *Mousoleul fam. Mocsanyi*, un stabiliment de moară din Bucuresci etc. Această scurtă serie de titli dintr-un singur fascicol și numele colaboratorilor amintiți, arată în destul bogăția materiilor cuprinse în publicațiunea, de care vorbim, cât și însemnătatea ei pentru populari-

sarea sciințelor. *Abonamente se fac la W. Krafft in in Sibiu și se primesc numai pentru publicațiunea întreagă. Prețul de prenumerare pentru un tom broșurat cor. 20. —, legat cor. 22.20 (in România: lei 25. — rep. 28.50).*

„*Curs elementar de botanică și zoologie pentru clasele inferioare ale școalelor medii*“, de *George Chelariu*, profesor și director la școala reală română din Brașov. Partea II. Brașov, tiparul tipografiei Ciurecu & Comp. Ediția ajutată din fondul „Coresi“ al școalelor medii gr. or. române din Brașov. Prețul 2 coroane.

Gramatica Română pentru școalele primare de Dr. Ioan Petranu, profesor. Partea I, pentru cl. III. Edit. II. Arad, 1901. Editura autorului. Prețul unui exemplar 30 fil.

Geografia comitatului „Brassó“ precedată de elementele introductive în geografia universală pentru școalele populare, anul al III-lea de școală, de Ioan Dariu. Cu mai multe figuri intercalate în text împreună cu mapa comitatului. Editura Librăriei Ciurecu, Brassó. 1901. 1. broșură 8° cu 48 pag. Prețul 40 bani.

Proverbele lui Solomon. Traducere și explicare făcută după textul mazuretic de Profesorul Dr. *Emilian Voitschi*. Cernăuți, 1901. Soc. tip. bucov. Editura autorului. 8° mare, 161 pag. Prețul 4 coroane.

Supplex Libellus Valachorum. 1791. Text original și traducere făcută de Dr. Ilie Dăianu. Sibiu „Tipografia“, Societate pe acții. 1901.

Raportul general, al Comitetului Reuniunii române de gimnastică și de cântări din Brașov, pe anul 1900 prezentat adunării generale, ținute la 25 Ianuarie v. 1901. Brașov, Tipografia Ciurecu & Comp. 1901.

Cantată. La Iubileul de 50 de ani al gimnasiului gr. or. român din Brașov. Poesie de Andreiu Bârseanu compusă pentru cor mixt, solo de tenor și orchestră de George Dima. Partitura completă și extras pentru piano. Ediția „Fondului Coresi“ Brașov.

Geografia Ungariei și elemente din Geografia generală pentru școalele populare de Dr. Nicolau Pop, conector, profesor și asesor consistorial, îndreptată și acomodată celui mai nou plan ministerial de învățământ. Edițiunea a noua. (Cu cartă Ungariei și mai multe ilustrațiuni.) Prețul broș. cu cartă Ungariei, neagră c. — 50, colorată c. — 60. Brașov 1901. Editura lui H. Zeidner.

Psihologia precedată de Somatologie și urmată de Logica elementară pentru preparandii (școalele normale) de Dr. Petru Pipoș, profesor. Ediția a doua augmentată. Arad, 1901. Editura autorului. Prețul 2 cor. 40 fil.

Avis.

Cu părere de reu ne-am convins, că res-tanțierii noștri nu voesc a-și achita datoriile

lor de bunăvoie, deci pentru salvarea interese-lor stabilimentului nostru ne-am văzut siliți a lua hotărârea, ca atât pretensiunile de abo-nament la „Foaia Diecesană“, cât și alte pre-tensiuni să le incasăm pe cale procesuală.

Înainte de a duce în indeplinire această hotărâre mai provocăm încă odată pe toți da-torașii noștri, ca în termen de 15 zile negreșit să-și plătească datoriile lor.

Caransebeș la 24 Noemvrie 1901.

Administrațiunea Tipografiei și Librăriei diecesane.

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa a III-a din **Bichigi**, protopresbiteratul Fă-getului, se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Sesiunea parohială constătătoare din 30 ju-gere pământ arătoriu și fenaț
2. Stola îndatinată.

Concurenții sunt avisați, ca recursesle lor instruate conform statutului organic bisericesc și al regulamen-tului pentru parohii, adresate comitetului parohial, să le subștearnă Prea On. Oficiu protopresbiterat în Făget.

În fine recurenții sunt poțiti a se presenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în sânta biserică.

Bichigi la 12 August 1901

[90] 2—3

Comitetul parohial.

În conțelegere cu P. O. Domn *Sebastian Olariu* proto-presbiterul tractual.

Pentru ocuparea postului de învățătoriu la școala română gr. or. din **Brebul**, se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecesană.“

Emolumente :

- Salariu anual 600 cor.
- Scripturistica 10 cor.
- Conferințele învățătorești 16 cor.
- Adunarea generală 16 cor.
- Lemn de foc pentru învățătoriu și școală 128 cor.
- Pentru curatorat 24 cor.
- Dela fie-care înmormântare 40 fil.
- Locuință liberă cu grădină.
- Doauă jugere de pământ.
- Pentru serviții prestate în alte comune nu se dau emolumente.

Reflectanții se invită a-și înainta concursesle la P. O. D. Protopresbiter al Caransebeșului.

Alesul va purta cantoratul și scripturistica co-mitetului și sinodului parohial.

1—3 [91]

Comitetul parohial.

In conțelegere cu protopresbiterul tractual.

MERSUL TRENURILOR

Valabil dela 1 Octomvre n. 1901

Budapesta, gara de Vest (ny. p. u.), — Orșova — Verciorova

Or. Os. Ex. I	P. I—III	P. I—III	A. I—II	P. I—III	M. II—III	Stațiunile			Or. Os. Rx. I	P. I—III	P. I—III	A. I—II	P. I—III
1130 433	815 149	830 531	230 802	650 520	.	pleacă	Budapesta	sosesc	1250				
						sosesc	Timișoara-Iosefin	pleacă	803		715	125	740
439 543	205 357	610 823	810 924	713 854	.	pleacă	Timișoara-Iosefin	sosesc	757		930	750	153
						sosesc	Lugoș	pleacă	646		747	712	738
Joa și Duminica	843 750	.	.	157 1242	.	sosesc	Buziaș	pleacă					
						sosesc	M.-Ilia	pleacă			150		720
						pleacă	Marginea	pleacă					
			150	150	330	.	pleacă	M.-Ilia	sosesc			1242	330
			602	602	639	.	pleacă	Buziaș	sosesc			843	157
547 632	402 523	831 941	929 1029	910 1032	.	pleacă	Lugoș	sosesc	644		611	502	614
						pleacă	Caransebeș	pleacă	602		512	400	531
					411	pleacă	Domașnia-Cornia	pleacă					414
					543	pleacă	Băile-Herculane	pleacă	345		233		327
828 833	800 828	.	1230 1238	110 138	639	sosesc	Orșova	pleacă	315		156		258
859 907	.		111 120	230 239	.	pleacă	Orșova	sosesc	255		1259		226
						sosesc	Verciorova	pleacă	215		1250		218

Budapesta, gara de Vest (ny. p. u.), — Timișoara — Baziaș

M. I—III	P. I—III	P. I—III	P. I—III	P. I—III	P. I—III	Stațiunile			P. I—III	P. I—III	P. I—III	P. I—III	P. I—III
650 520	815 149	830 531	230 802	650 520	1010	pleacă	Budapesta	sosesc	715		125	710	740
						sosesc	Timișoara-Iosefin	pleacă	930		750	925	153
830 843	210 222	822 834	846 858	608 621		pleacă	Timișoara-Iosefin	sosesc	801	742	703	635	1257
						sosesc	Chișoda	pleacă	753	729	651	623	1245
1030			1021			sosesc	Buziaș	pleacă		582		456	1125
	1125	552		456		pleacă	Buziaș	sosesc	1019		1030		415
	223	835		622		pleacă	Chișoda	sosesc	752		650		117
	251	901		653		sosesc	Jebel	pleacă	724		620		1240
	318	944		737		sosesc	Ciacova	pleacă	650		548		1216
	453			930		sosesc	Boca	pleacă	520				1015
	1015	520				pleacă	Boca	sosesc			930		453
	1216	656		548		pleacă	Ciacova	sosesc			737		318
	255	902		658		pleacă	Jebel	sosesc	719		619		1245
	308	915		711		sosesc	Voitec	pleacă	705		606		1232
	359	1010		815		sosesc	Galaia	pleacă	612		508		1103
	554	1150		1011		sosesc	N.-Bogșa	pleacă	424		340		915
	915	424		340		pleacă	N.-Bogșa	sosesc	1150		1011		554
	1103	612		508		pleacă	Galaia	sosesc	1010		815		359
	310	919		717		pleacă	Voitec	sosesc	704		601		1230
	420	1025		827		sosesc	Verșeț	pleacă	594		452		1120
		502		349		sosesc	Galaia	pleacă	403				605
		631		547		sosesc	Buziaș	pleacă	152				418
	1023			1235		sosesc	T.-Cubin	pleacă	201				350
	952			1265		sosesc	Panciova	pleacă	217				401
						pleacă	Panciova	sosesc	952				
		201		950		pleacă	T.-Cubin	sosesc	1023		1235		
		152		418		pleacă	Buziaș	sosesc					547
		403		605		pleacă	Galaia	sosesc					340
	434	1033		837		pleacă	Verșeț	sosesc	537		447		1115
	504	1190		907		sosesc	Iasenova	pleacă	595		413		1043
		1255				sosesc	Oravița	pleacă			225		
	1046			306		sosesc	Anina	pleacă	1105				510
	1195					pleacă	Anina	sosesc					1046
						pleacă	Oravița	sosesc					
	510	1195		913		pleacă	Iasenova	sosesc	450		405		1037
	550	1144		954		sosesc	Baziaș	pleacă	404		323		955

Observări: Oarele, ce stau de a stânga stațiunilor, să se citească de sus în jos; iar cele ce stau de a dreapta de jos în sus. Timpul dela 6 oare dimineața până la 5 oare și 59 minute sara este însemnat cu sublinierea minutelor. Or. Os. Ex.=Trenul Orient-Ostende-Expres, A.=Tren accelerat, P.=Tren de persoane M.=Tren mestecat.